

RAADSINFORMATIEBRIEF

ZAAKNUMMER: 2022083087

AAN : de raad, t.a.v. commissie Ruimte

VAN : College van B&W
Namens deze: : Wethouder J.P.E. Bankers

DATUM : 25 februari 2025

ONDERWERP : Vervolg Glastuinbouwvisie Asten-Someren

Samenvatting

Het college heeft besloten de glastuinbouwvisie af te schalen tot een herstructureringsproces van de bestaande glastuinbouwgebieden en daarbij de samenwerking met de gemeente Someren los te laten. Deze brief dient om de raad toelichting te geven over deze keuze. Ook het college van de gemeente Someren heeft gekozen de samenwerking om te komen tot een gezamenlijke glastuinbouwvisie niet voort te zetten maar af te schalen tot een herstructureringsproces.

Proces en overweging

In 2023 zijn de gemeenten Asten en Someren begonnen met het opstellen van een visie voor de glastuinbouw. Asten en Someren trekken hierin samen op omdat het glastuinbouwgebied Asten/Someren als het ware één concentratiegebied van ongeveer 200 hectare aan kassen bevat. De behoefte aan een visie op de glastuinbouw kwam met name voort uit de energiecrisis. Daarnaast staat de glastuinbouw voor grote uitdagingen op het gebied van ruimte, huisvesting arbeidsmigranten en water.

Ambtelijk is er toegewerkt naar een raadsinformatieavond in de tweede helft van 2024. Daarvoor is een aanzet gedaan voor een drietal mogelijke scenario's voor de glastuinbouw in Asten en Someren. Bij het uitwerken van die scenario's is echter gebleken dat dit complex is vanwege:

- *De glastuinbouw is een sector met externe effecten*
Keuzes die worden gemaakt ten aanzien van de glastuinbouw hebben externe effecten op andere opgaven van de gemeente. Uitbreiding van de oppervlakte voor kassen heeft bijvoorbeeld gevolgen voor de energiebehoefte, ruimte voor andere opgaven of het aantal te huisvesten arbeidsmigranten/de woningmarkt. Doordat de gevolgen van de keuzes de sector overstijgen moet er een breed afwegingskader worden gehanteerd. Een "ja" tegen extra glastuinbouw is een "nee" tegen andere ontwikkelingen. Dit komt ook terug in het toekomstperspectief van Limburg op de tuinbouwketen, zie verderop in deze brief.
- *Het glastuinbouwcluster heeft geen formele status*
Tijdens de voorverkenning en gesprekken met verschillende partijen bleek dat de glastuinbouw in Someren en Asten als één glastuinbouwcluster gezien kan worden. Bijvoorbeeld door onderlinge afhankelijkheid als het gaat om duurzame energievoorziening. Het cluster heeft echter geen formele status of samenwerking. Ondernemers zijn er ook bij gebaat dat andere ondernemers vertrekken zodat er ruimte ontstaat om door te groeien. Daarnaast zijn er grote verschillen tussen de aanwezige concentratiegebieden. Bijvoorbeeld in Someren is het concentratiegebied Kievitsakkers volledig in eigendom van een enkele ondernemer. Elke ondernemer heeft daarom andere belangen.
- *De invloed van de gemeente op de toekomst voor de glastuinbouw is beperkt*
De glastuinbouwsector is voor zijn toekomst afhankelijk van externe factoren. De energieprijzen worden bepaald door bijvoorbeeld de rijksoverheid of globale ontwikkelingen zoals de oorlog in Oekraïne. De rijksoverheid is daarnaast ook bezig met het ontwikkelen

van beleid voor arbeidsmigranten. Als gemeente hebben we daarom vooral invloed op het ruimtelijke vlak.

- *Ambtelijke expertise ontbreekt*

Wanneer we aan de gemeenteraden scenario's voorleggen moet ook duidelijk zijn hoe de glastuinbouw er over een bepaalde periode uitziet bij een scenariokeuze. Bij het uitwerken van de scenario's is gebleken dat de ambtelijke expertise om de gevolgen van een scenariokeuze uit te werken ontbreekt. Hierdoor is het niet mogelijk om een gedegen voorstel voor te leggen aan de gemeenteraden.

Daarnaast spelen nog andere relevante ontwikkelingen rondom de sector en die de complexiteit benadrukken. Zo heeft de ZLTO in 2023 haar visie op de glastuinbouw in de Peel gepresenteerd. Als vervolg hierop doen zij een voorstel om samen een integraal gebiedsproces te doorlopen voor de glastuinbouwconcentratiegebieden en solitaire glastuinbouwlocaties met de gemeenten Asten, Deurne, Helmond, Someren en de provincie.

De gemeente Deurne heeft op haar beurt in samenwerking met de provincie een onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheden voor de ontwikkeling van het glastuinbouwconcentratiegebied. Het onderzoek is een scenarioverkenning waarbij begin 2023 enkele scenario's zijn gedeeld met de raad. De verwachting is dat dit onderzoek begin 2025 wordt opgeleverd. Ontwikkelingen in de gemeente Deurne kunnen invloed hebben op de glastuinbouw in Someren en Asten.

En ten slotte is de provincie Limburg, in samenwerking met de Limburgse land- en Tuinbouwbond, regiogemeenten, ondernemers en kennispartijen, in november 2023 een proces gestart om te komen tot een visie (of toekomstperspectief) op de Limburgse tuinbouwsector. Hiervan is de glastuinbouw een groot onderdeel. In oktober 2024 is het rapport "Toekomstperspectief Tuinbouwketen Limburg+ (hierna TTL+) opgeleverd. In het TTL+ wordt ook gesproken over de regio zuidoost Nederland en wordt aangegeven dat de glastuinbouw in zuidoost Brabant voor dezelfde uitdagingen staat. Daarmee kan het toekomstperspectief ook dienen als input voor de rol van de glastuinbouw in onze gemeentelijke opgaven.

Vervolg

Het college kiest ervoor om de glastuinbouwvisie af te schalen tot een herstructurering van de bestaande glastuinbouwconcentratiegebieden. Door het vraagstuk te beperken tot een gebied, bijvoorbeeld per concentratiegebied, is het eenvoudiger om de verschillende opgaven van de gemeenten mee te nemen in de te maken afweging. Hierbij moet dan ook het toekomstperspectief van de glastuinbouw in zijn geheel worden meegenomen.

Waarschijnlijk is er onvoldoende ruimte voor meer glastuinbouw. Een herstructurering van de bestaande glastuinbouwgebieden is daarmee het hoogst haalbare. Bij het opstellen van scenario's voor de glastuinbouw kom je al snel uit bij drie varianten: uitbreiden, behouden en afbouwen. Als we kijken naar alle gemeentelijke opgaven en de externe effecten van de glastuinbouw ligt een uitbreiding van het aantal hectare aan kassen niet voor de hand. Daarnaast is het, zonder grote investeringen maar beperkt mogelijk om te streven naar minder glastuinbouw. Daarmee kom je nagenoeg altijd uit bij het scenario waarbij je de aanwezige toekomstbestendige bedrijven wil faciliteren. Deze bedrijven zijn gebaat bij ruimte rondom hun eigen bedrijf en niet zozeer met nieuwe gebieden. Bij het herstructureren van een concentratiegebied kan het principe uit het TTL+ worden gehanteerd om op bepaalde plekken te extensiveren en elders te intensiveren.

In het TTL+ wordt aangegeven dat het toekomstperspectief ook van toepassing is op de glastuinbouw in Noord-Brabant en met name in het zuidoosten. Het wordt beschreven als een "beleidsinspirerend" advies van betrokkenen, deskundigen en belanghebbenden. Na verificatie van het TTL+ bij onze ondernemers kan het dienen als basis voor een herstructurering.

De logische vervolgstap is het opstellen van een plan van aanpak voor zo'n herstructurering.